HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

לא שנו אלא בקדשי הגבול. לפי' רש"י הא דתניא דמהני כרוכין וכהן הוא נאמן להטהילו בתרומה ואינו נאמן להטיחו אחם (ג) תלמוד לומר לא בעינן שיהו כרוכין תחילה ויש לומר דלרבי תנא הוא ופליג וכיבוו תם פירש דרב סבר[א] כשמואל דתמן (שם כד:) אין מעלין בתרומה ליוחסין ולכך נאמן להטהילו תרומה כיון דבידו הוא[ב] ומתני' דהכא סבירא כשמואל דתמן (שם) מעלין בתרומה ליוחסין והכא הכי פירושו לא שנו אלא בקדשי הגבול פירוש בכל קדושה כגון בתרומה ונטיעת כפיס ולהטיחו אחם[ב] אבל ליוחסין לא כלומר[ג] לטקול על ידו דקתני[ד] זה הבן וזו אמו והבן בא עליה לא מהימן והיינו דקתני ואזדא רבי יוחנן לטעמיה דתמר קולין ושורפין על החזקות ולפירוש הקונטרס אבל ליוחסין כגון להיות משמש וגו על גבי המוצע לא מהימן קרוב לומר דהכי מייתי לה סוקלין ושורפין על החזקות וכל שכן דנאמן ליוחסין[ה]:

שדרכו של תינוק **לטפח.** פירש בקונטרס לטפח בחפצא ול"ת כיון שהתינוק הינו ודאי טמא אם כן אמאי נקט תינוק שנמצא בבית העיסה ועוד קשה לתמיינן בתוספתא (דטהרות פ"ג ע"ש) מפני מה אמרו שהתינוק טמא משום דנשים נדות מגפפות ומנשקות לותו והכא מפרש משום דמטפחין בחפצא לכך פירש ר"ת שהתינוק ודאי טמא כדמפרש בתוספתא ולכך נקט שנמצא בבית העיסה ובבית בידו להשמא קפץ הוא אם נטלה מן העיסה וטיומא את העיסה או שמא מדם טהור נכנס לשם ונטל[ו] את העיסה ומתן לתינוק והכא פליגי ר' מאיר ורבנן דר' מאיר מטהר מטעמין מפני שדרכו של תינוק לטפח[ד] פי' בעיסה[ה] ויש גרסי' ומכל מקום אפילו לר' מאיר מטהר[ו] וחכמים מטמאין: **ממוך מיעוטא לחזקה ואיתרע ליה רובא.** פירוש והוי רוב כמתן לתינוק דליתיה וקשה דבריש פרק בתרא דיבמות (דף קיט.) תנן בעלה שהלך למדינת הים וגרתה עמו ושמעה שהלה שמת בעלה ר' מאיר אומר לא תנשא ולא תתייבם לפי דרוב נשים מתעברות ויולדות ואיכא למימר שהגרה שהלכה עמו ילדה והויא שהלה שנשתהה פטורה מן היבום ומיעוט מפילות ילדיהן ומקמר ר"מ דתמרינן ממוך מיעוטא לחזקה שהרי היתה בחזקת זקוקה ליבום כשהלך בעלה למדינת הים ולא היה לו בנים והוה ליה פלגא ופלגא כלומר למיעוט שמא מתו ומחצה כנגד חומת רוב בנשים מתעברות ויולדות והוה פלגא ופלגא ולא תנשא ולא תתייבם וכמו כן היא לן למימר הכא[ז] וכי תימא דתמרינן ממוך מיעוטא דלעיל מיעוטא דמחזקינן בעמעמתן דעשאוהו חכמים כמי שיש בו דעת ליאמל וכל שכן שהן בחזקת שפיקו טהור[ח] דהא דתנן במיעוטא דלעיל מיפוק ליה משום דקבירא להו לרבנן במיעוטא דמעמן דלעיל ורובא וחזקה רובא עדיף ומ"ש דתניא אין בו דעת ליאמל לא היו מטמאין[ט] ש"מ שהן זה רוב משום ומי לאו דעשאוהו חכמים כמי שיש בו דעת ליאמל לא היו מטמאין):

לא שנו אלא בקדשי הגבול אבל ביוחסין לא ורבי יוחנן אמר אפילו[א] ביוחסין ואזדא רבי יוחנן לטעמיה דא"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן [ב]מלקין על החזקות סוקלין ושורפין על החזקות ואין שורפין תרומה על החזקות מלקין על החזקות כרב יהודה[ג] דאמר רב יהודה [ד]הוחזקה נדה בשבינותיה בעלה לוקה עליה משום נדה סוקלין ושורפין על החזקות כדרבה בר רב הונא דאמר רבה בר רב הונא איש ואשה תינוק ותינוקת שהגדילו בתוך הבית נסקלין זה על זה ונשרפין זה על זה א"ר שמעון בן פזי אמר רבי יהושע בן לוי משום בר קפרא [ה]מעשה באשה שבאת לירושלים ותינוק מורכב לה על כתיפה והגדילתו ובא עליה והביאום לבית דין וסקלום לא מפני שבנה ודאי אלא מפני שכרוך אחריה ואין שורפין תרומה על החזקות דאמר ר' שמעון בן לקיש שורפין על החזקות ור' יוחנן אומר אין שורפין ואזדו לטעמייהו[ו] דתנן תינוק שנמצא בצד העיסה ובצק בידו ר"מ מטהר וחכמים [ז]מטמאין מפני שדרכו של תינוק לטפח והוינן בה מאי טעמיה דר"מ קסבר רוב תינוקות מטפחין ומיעוט אין מטפחין ועיסה בחזקת טהרה עומדת[ח] וסמוך מיעוטא לחזקה איתרע ליה רובא ורבנן מיעוטא כמאן דליתא דמי רובא וחזקה[ט] רובא עדיף[י] אר"ל משום רבי אושעיא זו היא[כ] ששורפין עליה את התרומה ר' יוחנן אמר אין זו חזקה ששורפין עליה תרומה אלא איזו חזקה לרבי יוחנן ששורפין עליה את התרומה[ל] כדתנן [מ]עיסה בתוך הבית ושרצים וצפרדעים מטפלין שם ונמצאו חתיכות בעיסה אם רוב שרצים טמאה אם רוב צפרדעים טהורה תניא כותיה דרבי יוחנן שני דברים אין בהם דעת לישאל ועשאום חכמים כמה שיש בהם דעת לישאל תינוק ועוד אחרת תינוק הא דאמרן ועוד אחרת מאי היא [נ]עיסה בתוך הבית ותרנגולים ומשקים שם ונמצאו

נקודים

לא שנו אלא בקדשי הגבול. אפילו בקדשי הגבול מספקא לי' אם כהן הוא מוכלים בקדשי הגבול מספקא לי' אם כהן הוא להכשיר בתרומה וקשה למעט כל מקום שיהו כרוכין בתרומה ובפרק החלה שנתערבה בשל זו: **ור' יוחנן אמר אפילו ליוחסין.** מכלין מחזקה שהן כרוכין מחליה: **ואזדא רבי יוחנן לטעמיה.** מכלין מחזקה שהוחזקו ליכלך מלוה בחזקה שהיא[פ] תמו מפילו לענין דיני נפשות ליקטל ולילקרף זה על זה כלקמן וכ"ש ליוחסין להכשר כתוב: **מלקין על החזקות.** על לבר שמנו מחזיקים[ע] כן ומפילו אין עדות בדבר: **סורפים וסוקלין זו.** למפרע להו ומזיל: **ואין שורפין תרומה על החזקות.** לבר שהוא טמא ממון מזקה ולא ממוך שהוא[פ] לפיה טמא ונגע בתרומה כגון תינוק שהוא טמא ממוך מזקק טמא שמפסח בחפצא שיש שם נגיעות ושרצים ונגע בתרומה אין שורפין אלא מולין למפרע טעמא דתמרינן העמד עיסה על חזקת טהרה ומילו הוא ממיעוט תינוקות (הוא) שלא טיפח: **הוחזקה נדה בשבינותיה.** שראו שבינותיה שהיא ישנה ומלובשת בגדי נדותה: **לפיה ומפה פיגול ומפה פיגול שבגדילו ממוך פגיה.** בחזקת שהיא מפתו ומלו בניסה ואין לנו מכירין בהם בעדות גמורה: **נסקלין זה על זה.** שם בא הבן על האם נסקל הבן עליה משום בא על אמו והיא עליו: **ונשרפין זה על זה.** שם בא האיש על הבת לבתו בשריפה: **ותינוק מורכב על כתיפה והגדילתו.** בחזקת בנה: **ובא בידו.** בידוע שנטל מן העיסה: **נטפה.** בשרצים ובגלות שבחפצה: **ממוך מיעוטא.** לאין מטפחים לחזקה לעיסה ואיתרע רובא דמטפחין לבר' מאיר לא בטיל מיעוטא דלעיל (דף נב.). לחייש למיעוטא הילך במקומו עומד וכי מפכח מילי לאיטרופי בהדיה מלטרף: **כמאן דליתיה דמי.** דבטיל ליה לגבי רובא ורבנן לטעמייהו דלא חייש למיעוטא (שם): **זו היא שמורפין עליה אם הפרומה.** (ע) חזקה שמורפין עליה את התרומה חזקת תינוקות (פ) שמחזיקין לטפח שורפין עליה תרומה דהאי מטמאין דקאמרי רבנן לשרוף קאמרי: **אין זו חזקה שמורפין זו.** וכי תימי רבנן לתנות קאמרי: **שרצים.** לא הלומה לפלפלע הלא טמא והפלפלע טהור: **מטפלים שם.** (פ) עושים נפולין נפולין תחיכות תחיכות: **ונמלאו תחיכות בעיסה.** ואין ידוע שם של שרצים או של לפרדעים: **אם רוב שרצים.** שם הבית מוחזק להיות שרצים מצוים שם יותר מלפרדעים טמא לף ליפרף לחזקה ורובא לחיישי קמן הוא אבל היית לתינוק רובא לחיישי קמן הוא: **כותיה דר' יוחנן.** לחמר מטמאין דרבנן לתנות: **כמי שיש דעת ליאמל.** וקי"ל (נדה דף ד:) ברה"י ספיקו טמא דבדבר שאין בו דעת ליאמל קי"ל (שם) לחפילו ברה"י ספיקו טהור:

נקודים

לחין הכי נמי והא למטהר רבי מאיר היינו משום לתינוק אין בו דעת ליאמל וכל שכן שאין בו דעת ליאמל לף ברשות היחיד ספיקו טהור[ף] דהא בהדיא תניא בשמעתין דעשאוהו חכמים כמי שיש בו דעת ליאמל וי"ל שאין זה רוב משוב אלא רוב גרוע[ק] לכך מרעי ליה מיעוטא וחזקה ותלא שאין משוב מלחמיין בשמוך עשאוהו חכמים כמי שיש בו דעת ליאמל ולכך מטמאין את העיסה ואי הוה רוב משוב אפילו אין בו דעת ליאמל הוה לן למטמי ועכ"ל לריך לומר כן לאם לא כן אמאי מלילה לרבנן להא דרבנן קאמרי אפס גבי הלך בעלה למדינת הים ושמעה שמת תנשא דקסברי למיעוטא כמאן דליתיה דמי ורובא וחזקה רובא עדיף ואם כן אמאי קאמר הכא רבי יוחנן דרבנן אין זו חזקה שמורפין עליה תרומה אלא שמא מינה שאין זה רוב משוב ולכיבך אפס דרוב משוב תנשא[ר] (ולפי זה ניחא מה שמקשים העולם דקאמר לקמן גבי שני דברים אין בו דעת ליאמל ועשאוהו כמי שיש בו דעת ליאמל וקא מקשה[ש] דתינוק ומקטין מאי מלילים שיש בו דעת ליאמל לא היו מטמאין[ט]):

מסורת הש"ס

ג) כתובות עב., ב) טהרות פ"ג מ"ח נדה יח: חולין פו., ג) חולין פו. יבמות קיט: נדה יח:, ד) [בכתי"י ותר"ל. ובכ"מ כתב לכנל"ל], ה) [בכתי"י נוסף: חזקה. וכ"ה בנדה], ו) [ר"ן ס"פ כהנים הס], ז) [בכ"ר: מוחזקין אמן], ח) [בכ"ר: מוחזקין בו שהוא קן], ט) רש"ס מ"ז], י) [ל"ל שמוחזקין. רש"ל], כ) [ל"ל עשויין. רש"ל], ל) [ל"ל לרבי. וכ"ה בדפו"י. וכ"ה להדיא בתוס' בכתובות ובתוס' הרא"ש], מ) [בכתי"י: מעכבין], נ) [ל"ל עשויין], ס) [ל"ל ליכלך], ע) [בכתי"י: מחזיקים], פ) [בתוס' ד"ה ממוך], צ) [ל"ל ממוך], ק) [בתוס' ד"ה ממוך], ר) [בכתי"י: מן העיסה. וכנל"ל], ש) [לא נמלא בתוס' ושיין בר"ש ס"ב. ובתוס' בנדה יח:. ובתוס' חולין פו. הביאו כעין זה ממצאנו לטהרות פ"ג מ"ז], ת) [נדה ד: סוטה כח:], א) גליון], ב) [בדפו"י: תינוק], ג) [בדפו"י נוסף: תלמ"],

הגהות הב"ח

(א) גמ' רובא עדיף. נ"ב עיין ב"ב דף לג ום ב' קבוות מחזו עדיף: (ב) רש"י ד"ה זו היא וכו' התרומה זו היא חזקה: (ג) תוס' ד"ה לף וכו' להטיחו אחם דברי רבי חלמא לף:

מוסף רש"י

הוחזקה נדה בשבינותיה. שלמוד לומר בעלה נגדי נדות, בעלה לוקה עליה משום נדה. אם אתה בו (כתובות עב.). שדרכו של תינוק לטפח. יניו בחפצות שבשרצים מלויים שם ויטיחו את העיסה שאינו רוצה שנגע בעיסה (חולין פו.). ומשוך מיעוטא לחזקה. והוה ליה לטהר תרי, ורובא לחזקה לחייבי לטמא ואין אחד עומד במקום אחד (נדה יח.). זו היא ששורפין עליה את התרומה. חזקה זו שאנו מחזיקין אחם רוב תינוקות מטפחין, חזקה גמורה הוחזקה לעשותה כולאי ולגרוף עליה תרומה (שם).

עין משפט נר מצוה

צח א מיי' פ"כ מהלכות מ"ש הלכה ז טוש"ע אה"ע סימן ג סעיף ו בהג"ה:

צט ב מיי' פ"ח מהל' איסורי ביאה הל' כ טוש"ע אה"ע סי' ג סעיף ו ו וסימן יט סעיף ג:

ק א מיי' שם הל' כ:

קא ב מיי' שם הל' כ:

קב ה מיי' פט"ז מהל' שלח לחות הטומאות הלכה ג:

קג ו מיי' שם הל' ה:

קד ז מיי' שם הל' ד:

מוסף תוספות

א. דאין זו מחלוקת חדשה. תוס' הרא"ש. ב. דכל מידי דשייך לכהונה קרי קדשי הגבול. שם. ג. לאו היינו להשיאו אשה אלא יוחסי קירבה דעריות. תוס' טוף. ד. ואע"פ שלא נמצא בצק בידו מטמאין חכמים דתניא וכו'. ולא נקט הכא בצק בידו אלא לרבותא דר"מ דאפ"ה תולין באדם טהור. שם. ה. דטיפוח שייך באוכלים ומשקין, כדאמרי' וכו'. שם. ו. אע"פ שאין השושנים אלא מקום הטומאה טהור וכו', אע"פ שטחם תינוק טמא היינו ממגע נדה, והתם טהור היינו מטומאת מת קאמר, א"נ מיירי בתינוק וכו' ע"ש. שם. ז. דהוי כפלגא ופלגא ולייחשב ספק טומאה. מר"פ. ח. דרוב תינוקות מטפחין לא הוי רוב גמור, ומשום דנראה כאילו הוא דעת לישאל. מוספות חולין פו: ד"ה ממוך (ועי' עוד תוס' נדה יח: ד"ה מיעוטא).

תום' ר"י הזקן

[בקדשי הגבול]. שאם כהן הוא אוכלים בנים בקדשי הגבול. אבל. אם יש בנות אינן נישואות להכהונה עד שיביאו ראיה שהן בנותיהן של זו. ואפילו ליוחסין. מכלין אחזקה דהוראל וכרוכין אחריה בחזקת אמן הן אפילו לענין דיני נפשות כדמפרש ואזדא ר' יוחנן לטעמיה.